

99

ESTIU
2022

FULLINFORMATIU

3 | PRESENTACIÓ

4 | TEMA DESTACAT

L'educació social a les escoles. Volem arribar més lluny

10 | COL·LEGI

DEFENSA DE LA PROFESSIONI: Accions que hem fet des del CEESC

DONEM VEU ALS COL·LECTIUS: El nou Col·lectiu de Serveis Socials ja està en marxa!

AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT: Maig-Juliol

Relleu a la Junta Delegada de Girona

Redueix la teva quota si estàs a l'atur

16 | OPINIÓ

Què volen dir quan diuen intervenció i acompanyament en l'acció social al Xile actual?

Mèxic. L'acolliment familiar acabat de néixer. Ponts de col·laboració per ajudar-lo a créixer

22 | DOSSIER

PUBLICACIONS D'INTERÈS

TASTETS DE LLENGUA: Només sí és sí

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL: Retorn amb oportunitats

ASSESSORAMENT JURÍDIC: El dret a l'assistència jurídica gratuïta: requisits i procediment

CONeixEMENT I DISCURS PROFESSIONAL

AL BLOG DEL CEESC

29 | MIRADES

L'EDUCADORA SOCIAL MISTERIOSA: El més mal calçat, el sabater!
VIST A LES XARXES

30 | ACTIVITAT COL·LEGIAL

Paisatges de Ponent i Jornada #ESRural

32 | AGENDA

V Congrés de Serveis Socials Bàsics

#DiaES - Dia Internacional de l'Educació Social 2022

Catàleg de Càpsules

Edita:
**Col·legi d'Educaiores i
Educaores Socials de
Catalunya (CEESC)**

Aragó, 141-143, 4a planta.
08015 Barcelona
Tel. 93 452 10 08
Fax. 93 518 30 54

Redacció: comunicacio@ceesc.cat

Disseny i maqueta: Jordi Sales Roqueta
Il·lustracions: Jordi Sales Roqueta

Impressió: Codipre Arts Gràfiques, SL.
Sabadell
Dipòsit Legal: B-20441/91
ISSN: 1888-4725
Revista periòdica

El Col·legi no es fa responsable de les opinions que no han estat emeses directament pel Col·legi en les seccions que li pertocquen, ni del contingut dels articles que no hagin estat directament organitzats pel CEESC.

En conveni amb:

**Diputació
Barcelona**

PATRICIA QUÍLEZ

Educadora social, col·legiada 10591.
Vicepresidenta del CEESC.

És estiu, fa calor i tenim moltes ganes d'agafar vacances. Estem pensant en la platja, en la muntanya i en desconnectar. Però hem de tenir present que l'educació social no descansa mai, no tanquem per vacances i, a l'agost, quan un país pràcticament es paralitza, les educadores socials seguim al peu del canó.

Com a tema destacat d'aquests mesos, subratllo principalment el manteniment de les 75 places d'educadores i educadors socials a les escoles, una lluita que, de la mà d'aquest grup de professionals, i juntament amb el CEESC, hem pogut veure com, a més de mantenir aquestes 75 places s'ha incrementat a 10 més. El curs vinent tindrem 10 educadores i educadors socials més a les escoles i instituts de Catalunya, a part de les que ja hi eren, en total 85. Tot i això, encara no podem descansar ni cantar victòria, perquè es torna a engegar un procés selectiu per a les 75 educadores que ja hi han treballat. Es torna a posar en marxa la roda de la precarietat, la inestabilitat i la incertesa. Anem pas a pas, fent camí, i encara ens queda un bon tros.

Quan comenci el curs, aquestes 85 educadores socials encara hauran de vetllar perquè les seves funcions estiguin ben definides, per a poder tenir un espai per desenvolupar la seva feina amb condicions, perquè les direccions creguin en la seva feina i els deixin prendre decisions i hi confiïn, perquè puguin vetllar per la protecció a la infància, el treball amb famílies, per la convivència a les aules, per la igualtat de gènere, per l'educació en valors, per una visió de sostenibilitat en l'educació, per la inclusió educativa,

pel treball comunitari i amb l'entorn, per portar, en definitiva, l'educació social a les escoles i instituts de Catalunya.

També hi ha una lluita laboral que continua per tal que les seves places no perillin d'aquí a tres anys, perquè esdevinguin estructurals, perquè hi hagi una borsa d'educadores socials al Departament, perquè pugin de categoria laboral i se les consideri en igualtat de condicions amb el personal docent; en definitiva, perquè la nostra figura professional estigui en el lloc que li correspon.

Ja veiem que no tot són flors i violes. A les companyes de Tarragona moltes vegades els deia que estàvem treballant a la mina, picant pedra.

Som una figura professional formada específicament per a la visió socioeducativa de la infància, entre d'altres àmbits molts amplis, i que a l'escola aporta la seva dimensió més integral, que va més enllà del món educatiu reglat, però això nosaltres ja ho sabem.

Els que venen seran uns mesos moguts per la professió, s'està gestant la Llei del Tercer Sector i el CEESC hi tenim molt a dir. El 2 d'octubre celebrem el Dia de l'Educació Social, i tenim un V Congrés de Serveis Socials Bàsics i Especialitzats per organitzar!

Des del CEESC continuarem treballant perquè tot el que volem esdevingui una realitat. Fem feina per defensar la nostra professió arreu i per això creiem que la unió de tots i totes és essencial. Moltes vegades em pregunten per a què cal col·legiar-se... La resposta està aquí.

Que gaudiu de l'estiu i descanseu, si podeu. ●

L'EDUCACIÓ SOCIAL A LES ESCOLES. VOLEM ARRIBAR MÉS LLUNY

Davant de la notícia del Departament d'Educació sobre l'ampliació a 10 el número de professionals de l'educació social que treballaran a escoles de màxima complexitat durant els propers tres cursos, volem explicar-vos tot el procés que ens ha portat fins aquí.

Podreu llegir un article de contextualització, així com la veu la Gloria Berruezo, una educadora social que ens explica el seu dia a dia treballant en una escola d'alta complexitat i la d'una mare que ens mostra el punt de vista de les famílies que han vist com n'és d'important la figura de l'educador/a social a l'escola i per què no hauria de desaparèixer.

1 QUÈ HEM FET I ON SOM ARA

L'any 2018 el Col·lectiu d'Educació Social i Escola del CEESC va iniciar la **campanya #SumemalEscala** per aconseguir la incorporació dels educadors i les educadores a les escoles. El curs 2020/21 va ser el primer en què, oficialment, s'incorporava aquesta figura professional a centres educatius de titularitat pública a Catalunya, amb 75 professionals ubicats en centres declarats d'*alta complexitat*. Les educadores i educadors socials van ser contractats a través d'un pla de xoc anunciat pel Departament d'Educació que aportava 33 milions d'euros en accions dirigides a centres de màxima complexitat a través d'un contracte programa de compromisos mutus i també d'aportació de recursos humans i materials.

Si bé a finals de 2021 el Departament havia valorat positivament la implantació i n'assegurava la voluntat de mantenir-la el curs vinent, al maig de 2022 van arribar veus que el Departament d'Educació desmentia aquesta afirmació, la qual cosa no va fer més que augmentar la incertesa i el neguit dels 75 professionals que havien estat exercint-hi.

Davant d'aquestes informacions des del CEESC vam **reactivar la campanya #SumemalEscala** i ens vam reunir amb el Departament per exigir la continuïtat dels professionals. També ens vam reunir amb els diputats dels diferents partits que conformen la Comissió d'Educació del Parlament de Catalunya per demanar-los el seu posicionament, no només pel que fa a la continuïtat dels professionals, sinó pel que fa a la necessitat d'avançar un pas més i plantejar perspectives d'ampliació en el nombre de professionals i de la seva projecció, a partir dels indicadors tan favorables que vam poder recollir i analitzar en un estudi fet a finals del curs passat en el qual **el 89,6% dels equips directius dels centres educatius puntuava amb molt bona nota el treball dels educadors i educadores socials als seus centres**, i el **97,95%**, sol·licitaria tenir per sempre aquesta figura a la seva escola.

A banda, les 75 professionals van organitzar-se com a plataforma i, entre d'altres accions, van aconseguir més de 3.000 signatures de persones de la comunitat educativa i dels serveis comunitaris que en reclamaven la continuïtat i les van presentar al Departament d'Educació.

Finalment, el passat 15 de juliol, el Departament d'Educació va anunciar la signatura d'un acord amb els sindicats del Comitè Intercentres per mantenir els reforços COVID-19, fet que implica, entre altres mesures, **la continuïtat de les 75 places d'educador/a social ja existents als centres educatius i la incorporació de 10 places més**. En total, doncs, hi haurà 85 educadors i educadores socials als centres escolars de Catalunya.

Aquests nous recursos, que també inclouen 340 tècnics d'integració social i 98 tècniques especials d'educació infantil (TEEI) tindran una durada de tres cursos escolars.

Tot i que ens alegrem molt d'aquesta notícia, **reiterem que el sistema escolar demana presència estable i estructural de la figura de l'educador/a social a tots els centres**.

Un cop confirmada la continuïtat, ens vam reunir de nou el passat 21 de juliol, amb **Raquel Garcia**, directora general d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa i amb **Marcel·lina Bosch**, subdirectora general de Suport i Atenció a la Comunitat Educativa, per tal de conèixer les concrecions de l'anunci de 85 places d'educadors i educadores socials als centres educatius.

Cal fer notar que, des de la compareixença, el Departament no s'havia posat en contacte amb els 75 professionals que han acomiadat aquest curs als seus centres, sense saber si l'any vinent la seva figura tindria o no continuïtat.

Pel que ens van comentar a la reunió, **s'ha d'obrir un procés de selecció per a les 85 places vacants com el que es va plantejar l'estiu del 2020. A dates de tancament d'aquest Full encara no en tenim cap novetat**.

Des del CEESC no tenim cap més informació ni cap mena de relació amb aquest procés de selecció. Això sí, tenim clar que aquest procés va **en contra de l'estabilitat dels professionals i de la continuïtat de la feina que ja s'ha dut a terme als diferents centres**, i significaria el trencament dels vincles creats amb els infants i joves, les famílies i la resta de la comunitat educativa. D'aquí que des del Departament ens van garantir, com a punt diferencial, la **incorporació de l'experiència** en aquestes escoles i instituts **com a mèrit**, fet que ha d'afavorir la continuïtat de les tasques socioeducatives iniciades.

Des del CEESC hem demanat la màxima **transparència en aquest procés** i la màxima celeritat per tal que els professionals es puguin incorporar a l'inici de curs.

Ens vam reunir amb els diputats dels diferents partits que conformen la Comissió d'Educació del Parlament de Catalunya per demanar-los el seu posicionament al respecte.

Vam reiterar la voluntat del CEESC de treballar plegats per tal que la presència de l'educació social a l'escola no depengui de programes temporals i per tenir-hi una presència estable i estructural.

A banda, l'objectiu de la reunió va ser reiterar la voluntat del CEESC de treballar plegats per tal que la presència de l'educació social a l'escola no depengui de programes temporals i per tal de tenir una presència estable i estructural de la figura a tots els centres.

Des del Departament es van comprometre a convocar-nos a principis de setembre a una nova trobada on **consensuar objectius i calendaritzar trobades de treball** per avançar en propostes concretes com l'avaluació compartida, Jornades, formacions, espais de coordinació...

Confiam, ara sí, i d'una vegada per totes, començar a construir conjuntament la implantació efectiva de la figura dels professionals de l'educació social en el nostre sistema educatiu.

Volem aprofitar aquesta notícia per felicitar-nos en aquest petit pas endavant per a la professió, que ha estat fruit d'una feina col·lectiva, encapçalada pel **Col·lectiu d'Educació Social i Escola**. Aquesta és una mostra de la importància que té enfortir espais de defensa professional com ho pot ser el CEESC. **Quantes més siguem, més força tindrem**. Us esperem per seguir lluitant per la professió. Suma't com amic/amiga o com a col·legiat/col·legiada. Totes sumem!

Us convidem a participar al Col·lectiu d'Educació Social i Escola si voleu lluitar per aconseguir que l'educació social sigui estructural a les escoles i instituts del nostre país.

2 DEIXEM FLORIR LES LLAVORS DE L'EDUCACIÓ SOCIAL

Glòria Berruezo, educadora social. Durant els cursos 2020-2021 i 2021-2022

ha treballat a l'escola Josep Boada de Badalona, considerada de màxima complexitat

Una de les moltes habilitats que tenim les educadores socials és la capacitat de **planificar** amb temps i **anticipar-nos** a qualsevol fet. Com a educadora social d'una escola de màxima complexitat, acostumo a entrar amb antelació al centre per mirar tot allò que m'espera durant la meua jornada (coordinacions amb docents i especialistes, reunions amb agents externs, suport a l'alumnat dins l'aula, visites als domicilis dels infants amb què tracto, entrevistes amb famílies, i un gran etcètera del qual més endavant en parlaré).

El dia a dia d'un centre d'aquestes característiques és tan frenètic i tens a la vegada, que és necessari tenir una molt bona **organització**. Tot i això, la major part dels dies que transcorren a l'escola mai són iguals els uns dels altres, ja que per molta planificació que tinguis, van sorgint aspectes que cal solucionar en el moment i, per aquest motiu, una altra de les grans habilitats de les educadores socials és la **improvisació**. La part bona? Cada dia tens sorpreses!

Com us venia dient, l'entrada a l'escola no és amb puntualitat a les 9.00 h sinó que comença força abans. Mentre programo el que em depara o crec que em depararà aquell dia, saludo la meua companya, la integradora social amb qui formem **l'equip social** de l'escola, amb qui comparteixo despatx, penes, alegries, angoixes, nervis... sempre intentant que sigui d'una manera sana entre somriures, **humor** i abraçades o **compartint** l'esmorzar. Passa pel despatx l'equip directiu, ja que sempre tenen alguna cosa a compartir per **construir** plegades. Passa el conserge –professional importantíssim a l'escola- amb qui comentes els fets del dia anterior i com s'han intentat **gestionar**. Passen els tutors i les tutores, especialistes o les mestres d'educació especial amb qui fas un **treball en equip**, de valent, per desengranar el teixit de l'escola i et regalen un “bon dia” mentre et pregunten per l'assistència de l'alumnat, la situació familiar dels infants o el seguiment de les derivacions a altres serveis (CDIAP, CSMA, CSMIJ, CREDA, CREDV, DGAIA, EAIA, UDEPMI, SBAS, etc.). Perdoneu tanta sigla, però és habitual entre el col·lectiu de les educadores socials –i com ens agrada entendre'ns entre nosaltres mentre la resta pensa que parlem un altre idioma.

Són les 9 del matí i ara sí que comença la vida a l'escola. Em planto a una de les portes d'entrada com a referent de l'alumnat i les seves famílies i mentrestant els rebo amb una benvinguda que, depenent del **vincl**e que hi hagi entre l'alumne o la família i jo, la faig a través d'un bon dia, un petó, una abraçada, un somriure, una pregunta, una mirada, un acudit i ja vas percebent com estan, com han passat la nit a casa o la tarda anterior pel barri. La finalitat de fer aquesta **acollida** és, a més a més, un moment en el qual pots **prevenir conflictes** posteriors oferint-los un espai perquè expressin aquelles inquietuds que porten a la motxilla (angoixes, preocupacions, tristeses, injustícies...) o literalment veure si a dins hi porten esmorzar o no, i, en l'últim cas, brindar-los una peça de fruita perquè no surtin al pati amb l'estómac buit. També és un espai molt íntim on les famílies aprofiten per fer-me les seves confessions amb total **confiança** ja sigui per desfogar-se respecte dels comportaments i les conductes dels seus fills o filles, per demanar ajudar per fer un tràmit o simplement –el fet en si no és gens simple de gestionar- **mediar** entre elles i els o les docents o l'equip directiu quan hi ha malentesos. D'aquesta manera intentes que molts dels conflictes no vagin més enllà en el dia a dia i que, literalment a peu de carrer, es puguin reparar i reconstruir.

Durant la resta del dia –a vegades explico que **sobrevisc** com puc- realitzo moltíssimes funcions. Podria descriure-les d'una manera molt generalitzada, però no em ve de gust caure en el parany de tot allò superficial, ja que la nostra realitat no ho és, de superficial. Sempre poso de manifest que una funció de l'educadora social deriva cap a moltes actuacions. Per exemple, una funció és tractar l'absentisme escolar, la qual exigeix fer trucades i entrevistes setmanals amb les famílies (en aquests espais no es tracten precisament aspectes positius de l'infant i és un moment en el qual “renyes” les famílies que no sempre accepten –gairebé mai– que els diguis com han de fer les coses). Per tant, t'exposes a una situació molt tensa que no saps mai per on pot sortir, ja que s'ho poden prendre molt bé i reaccionar per canviar, o pots rebre amenaces i intimidacions en tota regla. Sovint també reps paraules no gens boniques i et deixen amb l'autoestima no per terra, pel subsòl. I no acaba aquí sinó que mensualment envies informes als referents de les famílies que tenen seguiment per part de Serveis Socials –coneguts com “l'assistenta”-, perquè siguin coneixedors de la situació, els quals els donen un toc d'atenció i seguidament tens a la família a l'escola cabrejada i altra vegada a rebre amenaces i intimidacions. Però tu has d'aguantar ferma, amb convicció i fer-los entendre que ho fas per **acompanyar**-les a elles i als seus fills i filles. Díficil, eh? I no us ho creureu però així, dia a dia, és com aconsegueixes el vincle i la confiança. I aquestes són les famílies que acaben venint al taller que fas a l'escola –una altra de les funcions- sobre habilitats parentals/marentals positives, espai on comparteixen aspectes sobre la cria dels infants, preocupacions o dubtes i d'on acaben sorgint teràpies individuals a demanda de les mateixes famílies.

La integradora i l'educadora social formem l'equip social de l'escola.

L'educadora social sempre té una mirada global i artesana, amb un peu dins i un fora per donar resposta a les necessitats de l'alumnat.

Una altra de les moltes funcions és el suport a l'aula amb l'alumnat i el docent. Aquelles aules que necessiten suport de l'educadora social són aules on gran part dels nens i nenes demanen a crits uns límits que no tenen a casa. Les actuacions que se'n deriven d'aquestes funcions en són tantes... des de donar-los l'espai i la confiança perquè es sentin segurs en un grup fins a donar-los estratègies perquè sàpiguen ser i estar en un espai que no és com el carrer, passant per ser un referent positiu d'**escolta activa** i **empatia**, entre d'altres.

La gran funció que tenim també és la de ser un nexe entre l'escola i la comunitat, el barri. L'educadora social sempre té una **mirada global i artesana**, amb un peu dins i un fora per donar resposta a les necessitats de l'alumnat a través de coordinacions i reunions amb agents implicats que també treballen per pal·liar la vulnerabilitat. Ja sigui amb els educadors dels Centres Oberts, educadores de Serveis Socials, psicòlegs i psicopedagogs, terapeutes, monitors de menjador o de casals, etc.

No m'estendré més amb les funcions perquè no acabaria mai. Esteu totes convidades a aquestes escoles de màxima complexitat a veure quina realitat hi ha més enllà de les vostres cases, deixant per un dia, encara que sigui, de mirar cap a una altra banda creient que no hi ha infants que pateixen abusos sexuals o maltractaments des de ben petits, entre d'altres negligències. D'aquesta manera us serà més fàcil assumir que necessitem cada com més les educadores socials i que convindrà escoltar-nos.

Institucionalment, em vull permetre fer públic que som un sector maltractat. I així de clar ho dic, sense miraments. Les educadores socials de les escoles i instituts de Catalunya estem en un bucle constant d'incerteses i dubtes. Primer de tot perquè estem en una categoria que no ens pertoca (hauríem de tenir una categoria A1 com els docents, ja que també comptem amb un grau universitari i, en canvi, estem contractats amb una categoria B18. És que per ser educadores socials ens mereixem un altre tipus de tracte?). Per no dir que hem estat anys contractades com a tècniques en integració social perquè a l'estat li costàvem menys diners i així en tenien més per a les seves dietes i els seus viatges. Aquesta posició, és clar, ens fa tenir unes condicions més desfavorables –horari, permisos, sou... I dic maltractament institucional perquè, per exemple, enguany no hem sabut fins ben entrat el mes de juliol si l'any vinent seguiríem contractades o no, ja que la nostra figura es va introduir a les escoles per pal·liar els afectes de la pandèmia provocada per la Covid, com si les necessitats socioeducatives de l'alumnat i les famílies no existissin abans. Senyors i senyores, les necessitats vitals de les persones han existit sempre i, ara, després d'una pandèmia mundial, s'han agreujat encara més. Per tant, és summament necessària la continuïtat de la figura professional per treballar les necessitats de les persones en risc d'exclusió social. I senyors i senyores, nosaltres com a educadores socials abans que això, també som persones amb sentiments i emocions i amb una vida darrere que també l'hem de sostenir. Ja per acabar de criticar i jutjar, que no és quelcom que ens agradi fer, però amb l'Estat em dono el plaer satisfactori de fer-ho: seguim en frau de llei, tenint contractes temporals des de fa anys i anys i esperant una fixesa contractual que mai arriba.

Encara sort que les educadores socials tendim a ser **optimistes**. Personalment, sento que la meua professió és **vocacional**, em desvisc per ella i l'estimo. Em desperto cada matí amb ganes d'anar a treballar, aventurar-me i donar-ho tot de mi de la millor manera que sé i que puc. Em compensa arribar a casa i pensar que les personetes amb les quals treballo tenen un referent positiu, d'èxit i que -per poc que es pugui percebre-, vaig plantant llavors al cor de cadascuna d'elles perquè floreixin quan toqui, en forma de millors persones per al futur del món tan macabre en què vivim.

UNA PEÇA IMPRESCINDIBLE DE L'ENGRANATGE ESCOLAR

Una mare d'una escola pública de primària.

En acabar el curs, l'educadora social de la nostra escola es va acomiadar dels nostres fills i filles i de nosaltres sense saber si tornaria el curs vinent.

Poc després, vam saber que des del Govern, s'havia aconseguit finançament per a renovar, no només les 75 places d'educadores socials que ja estaven funcionant des de feia dos cursos, sinó que també s'ampliaria aquesta figura a 10 centres més. Aquesta notícia ens va alegrar molt, perquè des de l'AMPA valorem moltíssim la tasca que realitzen i considerem que en "escoles de màxima complexitat" com la nostra, professionals amb aquestes funcions, aquesta mirada i dedicació són molt necessàries per acompanyar les famílies i infants del barri, on viuen famílies que pateixen risc d'exclusió social.

Uns dies després, des del Departament es va anunciar que totes aquestes places sortirien a concurs i que, per tant, la nostra educadora haurà de tornar a optar a la plaça. De cop, la incertesa torna a estar present.

M'agradaria dir que la vinculació i la necessitat de la continuïtat de la persona que ha fet aquesta funció durant dos anys és molt important, ja que en aquests cursos ha aconseguit fer moltes coses, totes elles han estat possibles a la relació especial que té amb els alumnes i les seves famílies, perquè ha creat amb molta paciència un vincle que ens ha donat confiança i ha permès que moltes famílies confiïm i reconeguem l'escola com a part del nostre barri i de la vida, no només dels nostres fills i filles, sinó també de les famílies.

Reconeixem la feina que fa l'educadora social que, juntament amb la TIS, mouen cel i terra per fer de l'escola un lloc de referència per a totes les famílies.

Gràcies a la seva tasca, s'està aconseguint que hi hagi una xarxa entre famílies que fa que millori la convivència a l'escola. Aquest fet, que a altres escoles es dona de forma automàtica, en la nostra ha necessitat molt d'esforç perquè s'hagi pogut fer una realitat.

L'educadora ha aconseguit dinamitzar l'escola a partir dels diferents tallers que s'hi ofereixen (català, costura, informàtica...) i de les xerrades (molt sovint adreçades a donar pautes en l'educació dels fills, cosa que moltes famílies agraeixen).

A la nostra escola hi ha molta diversitat en l'origen de les famílies, moltes necessiten d'un bon acompanyament, tant per entendre el sistema educatiu, com per acompanyar-les en les gestions administratives que cada dia són més informatitzades. L'equip social (ES i TIS) també s'encarrega de gestionar l'absentisme escolar, les beques menjador o les beques proinfància.

A més a més, hem de donar les gràcies ja que han organitzat el casal d'estiu, una activitat que l'AMPA no hagués pogut tirar endavant tota sola.

És per això que com a mare necessitava poder expressar d'una manera o una altra l'agraïment d'aquesta figura que ha passat a ser imprescindible en aquest delicat engranatge que és la nostra escola. ●

Gràcies a la tasca de l'educadora social, s'està aconseguint que hi hagi una xarxa entre famílies que fa que millori la convivència a l'escola.

DEFENSA DE LA PROFESSIONÓ

ACCIONS QUE HEM FET DES DEL CEESC

1 Seguiment de les convocatòries d'oposició i borses de treball per a educadores i educadors socials i les convocatòries de licitacions de gestió de serveis

Entre els mesos de maig i juny de 2022, hem presentat 5 recursos de reposició a la contractació d'educadores i educadors socials.

3 d'ells encara estan pendents de resposta:

- **AJUNTAMENT DE CALLÚS.** Bases reguladores del procés de selecció per a la constitució d'una borsa de treball d'educadors/es socials, en règim laboral temporal, per a la cobertura de les vacants que es puguin produir en aquest lloc de treball.
- **AJUNTAMENT DE L'ESCALA.** Anunci de la convocatòria i bases que han de regir el procés selectiu per la provisió definitiva de dues places d'educador/a-treballador/a social pel sistema de concurs i en el marc del processus d'estabilització de l'ocupació temporal.
- **AJUNTAMENT DE SANTPEDOR.** Bases que regeixen la convocatòria pública per a la provisió com a laboral interí/ina a jornada sencera d'un educador/a social per a l'àrea de serveis socials mitjançant el sistema selectiu de concurs de mèrits amb prova pràctica.

1 d'ells ha estat denegat:

- **AJUNTAMENT D'ESPARRAGUERA.** Bases i convocatòria que regulen el procés selectiu per a la constitució de les borses de treball de personal de diferents especialitats de l'Ajuntament d'Esparreguera.

Hem retirat el recurs que vam presentar a l'**AJUNTAMENT DE PREMIÀ DE MAR** (procés selectiu extraordinari per cobrir una necessitat temporal de dos educadors/ores socials), ja que, tot i no incloure a les bases els professionals habilitats, els ha permès l'accés a la convocatòria.

No hem rebut cap mena de resposta a 6 dels recursos presentats amb anterioritat i, transcorreguts 3 mesos des de l'enviament, considerem que hi ha hagut silenci administratiu:

- Ajuntament d'Olèrdola
- Ajuntament de Lleida
- Consorci Osona Serveis Socials
- Fundació Serveis Socials de Montsià
- Hospital Universitari Sant Joan de Reus
- Institut Municipal de Serveis Socials de l'Ajuntament de Tarragona

Continuem actualitzant l'espai de la pàgina web del CEESC en què anem anotant el seguiment de les accions encaminades a controlar la correcta contractació d'educadores i educadors socials.

2

Incidència política**El CEESC defensa al Parlament un canvi del model en l'atenció a la salut mental**

El passat 17 de juny, **Marc Queralt**, president del CEESC, i **Marta Pi** i **David Ventura**, membres del Col·lectiu Professional de Salut Mental del Col·legi, van comparèixer a la Comissió d'Estudi sobre la Salut Mental i les Addiccions del Parlament de Catalunya per tal de defensar la necessitat de canviar el model existent en salut mental. Un model que passi de ser un sistema psicobiomèdic a un sistema biopsicosocial. Un model on la persona atesa sigui situada en el centre del sistema de salut; una perspectiva que implicaria un model de treball transdisciplinari on tots els professionals estiguin al mateix nivell de responsabilitat i implicació.

Tres dies abans, el CEESC havia assistit a la constitució de la Taula del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya de la qual ja n'és membre oficial. La Taula té l'objectiu d'exercir un impuls i lideratge de l'abordatge integral de les polítiques en l'àmbit de la Salut Mental.

La campanya #SumemalEscala dona els seus fruits!

El passat 15 de juliol, el Departament d'Educació va anunciar la signatura d'un acord amb els sindicats del Comitè Intercentres per mantenir els reforços COVID-19, fet que implica, entre altres

mesures, la continuïtat de les 75 places existents i la incorporació de 10 places més. En total, doncs, hi haurà 85 educadors i educadores socials als centres escolars de Catalunya.

Aquests nous recursos, que també inclouen 340 tècnics d'integració social i 98 tècniques especials d'educació infantil (TEEI) tindran una durada de tres cursos escolars.

Trobareu més informació sobre aquesta qüestió a les pàgines dedicades al Tema destacat d'aquest *Full Informatiu*.

Proposició de llei del Tercer Sector

El passat 24 de maig, la Taula d'Entitats del Tercer Sector i la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya van presentar la proposició de llei del Tercer Sector de Catalunya al Parlament de Catalunya, que compta amb el suport de la majoria dels grups parlamentaris.

Posteriorment, la Mesa del Parlament de Catalunya va designar a la Comissió d'Empresa i Treball per treballar aquesta iniciativa legislativa.

Fins a mitjans de juliol, ens hem trobat amb els grups parlamentaris CUP-NCG, En Comú Podem, ERC i Junts per Catalunya per conèixer el seu posicionament al respecte de la proposició de llei i per ser convidats per comparèixer davant la Comissió i donar a conèixer la nostra opinió. Amb els grups PSC, Ciutadans i el Grup Mixt ens reunirem a partir del mes setembre. ●

Si teniu alguna informació sobre la realitat laboral dels educadors i educadores socials (convenis mal aplicats, protestes o accions que esteu duent a terme, convocatòries, etc.), feu-nos-ho saber al correu observatori@ceesc.cat

DONEM VEU **ALS COL·LECTIUS**

EL NOU COL·LECTIU DE SERVEIS SOCIALS JA ESTÀ EN MARXA!

Al *Full Informatiu 96*, el de tardor de 2021, ja us parlàvem que s'havia rebut la demanda per part d'alguns professionals vinculats a Serveis Socials per tal de crear un col·lectiu específic d'aquest àmbit. Tot aquest temps ha servit perquè les persones interessades en crear el col·lectiu es posessin d'acord i establissin unes línies de treball i, finalment, aquest trimestre, s'ha fet oficial el nou Col·lectiu Professional de Serveis Socials, format, de moment, per sis educadores i un educador socials.

Com ja hem dit, porten un temps treballant junts, organitzant reunions mensuals i ja tenen quasi enllestida la primera acció: un document bàsic per tal que tothom entengui què són els serveis socials i què fan i com treballen les educadores i els educadors socials en aquests serveis. Una informació que sigui comprensible per a totes les veïnes i veïns de qualsevol municipi de Catalunya i que estigui present -a través d'un cartell o d'algun altre element gràfic- en els ajuntaments o en altres llocs on s'ubiquin o facin servei els serveis socials municipals o comarcals. Aquest document es troba ara en procés de revisió.

L'objectiu del Col·lectiu, de moment, és fer relacions i xarxa entre professionals de l'educació social que treballen dins dels serveis socials bàsics per tal de debatre, resoldre i sentir-se acompanyades en la pràctica socioeducativa en aquest àmbit, buscant oportunitats dins les sinergies que es troben en el seu dia a dia.

Hem volgut preguntar a tres membres del Col·lectiu pels motius personals que les condueixen a participar-hi, els motius pels quals creuen que ha d'existir i els objectius que s'hi han d'abordar.

Les tres membres entrevistades són **Maria Rosa Monreal (MRM)**, educadora social a Serveis Socials Bàsics durant 7 anys i Cap d'Àrea Bàsica de Serveis Socials durant 13 anys a l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, i ara responsable tècnica de programa a Serveis Socials; **Laia Mollon (LM)**, integradora, animadora, mediatra i, des de fa 14 anys, educadora social a Serveis Socials Bàsics, i **Olga Molins Costa (OMC)**, educadora social a Serveis Socials Bàsics des de 2016, primer un any a Santa Coloma de Gramenet i des de 2017 a Barcelona.

Quin és el principal motiu que us ha impulsat a crear aquest col·lectiu? I el teu personal a l'hora de participar-hi?

MRM: Creia necessari que a més del projecte del Congrés de Serveis Socials Bàsics, hi hagués un altre grup de professionals que pogués aprofundir el discurs d'aquest àmbit tan important dins del CEESC.

LM: M'agraden els serveis socials per la pluralitat de la tasca, on el treball individual, grupal i el comunitari poden convergir, però per sobre de tot m'agrada pensar amb creativitat. Em resultava estrany que no hi hagués un grup consolidat de serveis socials dins del CEESC, tot i que hi ha un continuum de feina amb el Congrés.

OMC: Tot i que fa molts anys que estic col·legiada, no m'havia implicat directament amb cap col·lectiu. Davant la proposta de creació del de Serveis Socials Bàsics, on treballa actualment, vaig sentir que era el moment.

Quins serien els punts més importants que es volen treballar? O que t'agradaria treballar en aquest col·lectiu?

MRM: Generar documents i publicacions per tal de crear discurs, debatre sobre aspectes clau de la pràctica: innovació, pràctiques que es poden socialitzar... Donar veu a les persones que són ateses als serveis socials, les seves necessitats socioeducatives poden ser motor de canvis polítics, tant per fer incidència com per posar nom i crear discurs.

LM: El dia a dia dels Serveis Socials fa que moltes vegades ens quedem focalitzats en el territori on intervenim, sense veure altres maneres de fer. Plantejar com intervenim des de la pràctica educativa amb la baralla de la burocratització i els qüestionaments que ens interpel·len pot desencadenar millores en els processos de treball.

OMC: Quan vaig rebre la proposta de creació del col·lectiu vaig pensar que era una bona oportunitat per compartir experiències i recursos amb altres professionals del sector, reflexionar conjuntament, debatre i, si és necessari, reivindicar millores tant per a les professionals com per a les persones ateses.

Cap on orientareu la vostra feina com a col·lectiu? Quins són els vostres objectius? O quins serien els teus objectius esperats?

LM: Ser un espai d'escolta i cura per a professionals del sector on poder abordar i reivindicar la tasca educativa i l'acompanyament per sobre dels informes, derivacions i gestions. I com posicionar-nos davant dels reptes de la nostra tasca.

OMC: M'agradaria que fos un espai on compartir amb altres companys i companyes de l'àmbit, aportar idees i diferents punts de vista sobre la tasca educativa i donar-nos suport davant dels reptes i dificultats. ●

**Vols participar al Col·lectiu Professional de Serveis Socials del CEESC?
Fes-nos-ho saber omplint el formulari que trobaràs al web del Col·legi, a la secció de Col·lectius.**

AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT

Posicionaments, adhesions i comunicats

MAIG

Manifest Infància i Pantalles

Adhesió a aquest manifest sobre l'ús de les pantalles per promoure un desenvolupament saludable en la primera infància i que té l'objectiu de conscienciar de la necessitat de preservar la primera infància de la sobreexposició continuada als dispositius digitals i pantalles.

El model de pràctiques del CEJFE perjudica els futurs ES

El nou plantejament de les pràctiques en l'àmbit de justícia és insuficient, amb reducció del número d'hores de pràctiques i revisió del número de places cada 4 anys. El CEESC hem demanat formalment una reunió amb el Departament de Justícia per intercanviar opinions i demanar una reconsideració dels canvis fets.

JUNY

Volem un curs 2022-2023 amb professionals de l'educació social a escoles i instituts

Comunicat per expressar el nostre malestar per l'anul·lació de la reunió que teníem agendada amb responsables del Departament d'Educació per tal de confirmar la continuïtat de la figura de l'educador i educadora social a les escoles el curs que ve.

El CEESC formarà part de la nova Taula del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya

Tot i que el Govern reconeix la mirada complementària que les educadores i els educadors socials podem aportar en l'àmbit de la Salut Mental i les Addiccions, des del CEESC reivindicuem també la participació en el Consell Assessor de Salut Mental i Addiccions.

Pacte Social contra la Corrupció

Adhesió al Pacte Social Contra la Corrupció, impulsat pel Parlament Ciutadà, el decàleg del qual inclou, entre d'altres, clarificar el finançament del partits.

Comunicat del CEESC arran de la infiltració d'un agent policial a la UB

Ens posem al costat de les institucions afectades per reclamar que s'aclareixin els fets que han permès aquesta vulneració de drets i rebutgem tota actuació que pugui vulnerar el lliure exercici del dret a l'associació, reunió i manifestació de la ciutadania o que pugui promoure'n la criminalització.

Finalitza el curs sense tenir clara la continuïtat dels professionals de l'educació social a escoles i instituts

Comunicat emès arran d'una reunió mantinguda amb el Departament d'Educació que no va servir per saber si, finalment, els 75 educadors i educadores que han treballat a les escoles aquests dos cursos continuaran fent-ho el curs vinent. Des del Departament van dir que faran tot el possible, però des del CEESC desaprovem la seva falta de previsió.

No passaran!

Aquests dies hem patit un atac directe perquè el Tribunal Suprem dels Estats Units ha derogat el dret a l'avortament. Les dones de tot el món estem alertes i som solidàries. Les dones professionals ens manifestem amb veu ben alta per denunciar aquest atac i assumir el nostre compromís a la lluita. No ho permetrem.

JULIOL

'Les vides negres importen', contra les morts a les fronteres

El CEESC s'ha adherit al comunicat elaborat pels col·lectius de Melilla que lluiten en terreny per la defensa dels drets humans. El comunicat unitari denuncia els fets esdevinguts el 24 de juny passat a Melilla, i exigeix que s'obri una investigació per part dels organismes competents perquè s'aclareixin els fets. ●

RELLEU A LA JUNTA DELEGADA DE GIRONA

El passat 1 de juny, la Junta delegada del CEESC a Girona va fer una reunió en què es va acordar la dissolució de l'actual Junta i es va fer proposta d'un nou equip de persones per encapçalar la delegació durant els propers anys.

La Junta, presidida per en **Pep Plana**, i que tenia com a secretària l'**Assumpció Costals**, i a en **Rubèn Fornós**, en **Marc Queralt** i en **Jordi Iglesias**, com a vocals, ja havia manifestat el seu desig de dissolució en el moment que la Junta de Govern del CEESC acceptés la constitució de la nova Junta delegada.

A la reunió de la Junta de Govern del passat 21 de juny, va quedar aprovada finalment la nova Junta delegada del CEESC a Girona, que està formada per:

Presidenta: Raquel Rico
Secretària: Rosa Caparrós
Tresorera: Àngela Alonso
Vocals: Ricard Giménez i Alba Almagro

Al nou equip els desitgem tots els encerts en aquesta nova etapa!

I aprofitem aquest espai per agrair als membres de la Junta sortint tota la feina feta pel CEESC en general i per la delegació de Girona en particular durant tots aquests anys. Alguns d'ells han dedicat bona part del seu temps a la delegació des de fa més de 10 anys! Moltes gràcies! ●

Coneix els nous membres de la Junta delegada de Girona.

REDUEIX LA TEVA QUOTA SI ESTÀS A L'ATUR

Com ja sabeu tenim una quota trimestral reduïda adreçada a professionals en situació d'atur. Per tal de millorar la gestió dels rebuts, publiquem el calendari per sol·licitar l'aplicació d'aquesta quota.

	4t trimestre 2022	1r trimestre 2023	2n trimestre 2023	3r trimestre 2023
Període per sol·licitar la quota reduïda	del 5 al 15 de setembre	del 5 al 14 de desembre	del 6 al 16 de març	del 5 al 15 de juny
Cobrament	principis d'octubre	principis de gener	principis d'abril	principis de juliol

Per sol·licitar la quota cal presentar la següent documentació i actualitzar-la cada trimestre:

<https://www.oficinadetreball.gencat.cat/socfuncions/CanviIdiomaDemandants.do>

- a) Sol·licitud escrita a la Junta de Govern del CEESC (la podeu trobar a la nostra web).
- b) DARDO o informe del SOC conforme estàs inscrit en aquest servei. Podeu descarregar-vos-el a la web del SOC:
- c) Certificat de la Tresoreria de la Seguretat Social amb el resum de cotitzacions, o amb la indicació que no s'ha cotitzat mai (per poder tramitar-lo truqueu al telèfon 901 502 050 o bé sol·licitant-ho a la web de la Tresoreria). Aquesta informació només cal que la presentin els nous sol·licitants de la quota reduïda. ●

QUÈ VOLEN DIR QUAN DIUEN INTERVENCIÓ I ACOMPANYAMENT EN L'ACCIÓ SOCIAL AL XILE ACTUAL?

Francesc Xavier Brú i Beà. Educador social, col·legiat 545, i psicòleg. Director i actor de teatre. Expert en comunitats terapèutiques per a usuaris de drogues. Membre dels Sèniors del CEESC.

Complexa. Si d'alguna forma em caldria dibuixar i definir el país seria aquesta, la d'un estat amb una forta complexitat a l'hora de poder descriure la detecció, anàlisi i accions en les polítiques socials. Caldria situar-nos als anys 70 o 80 al nostre país per visionar i ubicar-nos objectivament a l'hora de descriure intervencions i programes en l'atenció a persones amb dificultats per a superar o disminuir dèficits de salut (física, mental i social) greus i, al mateix temps, poder gaudir d'una dignitat vital que, hipotèticament, els ve garantida per la seva Constitució.

Però per a continuar aquesta descripció de manera contrastada i honesta, em cal situar-vos en la situació actual d'aquest país. Em cal dir que m'he adonat que no existeix un Xile, diríem que, compacte. Hi ha un Xile del nord, bàsicament miner; un de metropolità i la seva diàspora, alhora cosmopolita i marginal, i un d'oblidat, al sud, agrícola, ramader i amb una població originària: la nació maputxe. Xile té una llargada de 4.270 km i

una amplada d'uns 445 km. Té fronteres amb Perú, al nord, amb Bolívia, al nord-est i amb Argentina, a l'est. Tot ell banyat pel Pacífic. Està format per 16 regions i té una població d'uns 18 milions d'habitants amb un augment d'aquesta d'un 2,4% respecte al darrer cens del 2002. Un 51,1 % són dones.

Una cosa que em va sobtar a l'arribar al país fou la idiosincràsia dels xilens. Recordo que a la sortida de l'aeroport de Santiago, ens va venir a recollir un company de la meua dona, de l'empresa on treballaria, que ens va dibuixar el caràcter generalitzat del xilè. Orgullós en desmesura, mentider i "flojo", que és com ells anomenen al tipus gandul. Ens va sorprendre aquesta subjectiva classificació, però amb el temps -i ja portem tres anys al país- creiem que no li mancava del tot la raó. Però per a ser honest, s'ha de dir que no tots els xilens tenen aquest comportament. Sí que és molt palès a la zona metropolitana de Santiago i a la diàspora de la capital, bàsicament poblada per nouvinguts de zones rurals i d'immigració bàsicament dominicana, haitiana i peruana. És aquí

on es poden constatar les grans diferències socials i econòmiques i que curiosament es veuen des d'un cantó del carrer a l'altre. A la dreta, l'opulència, i a l'esquerra, la misèria més denunciada. Uns, amb complex d'inferioritat respecte dels seus referents ianquis o europeus i, els altres, amb una actitud pícaresca i marginal que els fa viure amb ingeni i la seva supervivència.

Ara bé, també he viscut com l'empatia, la solidaritat, el respecte vers l'altre, l'amor i l'orgull per allò genuí de l'herència dels pobles originaris, es feia patent amb mostres tals com la tradició de les *Minguas* (*Mink'a* en quítxua minccacuni), originària de l'illa de Chiloe i que significa "sol·licitar ajuda promettent alguna cosa". Es tracta d'una tradició precolombina de treball comunitari o col·lectiu voluntari amb finalitat d'utilitat social o de caràcter recíproc i que encara és vigent al país.

La situació social al 2022, donades les situacions de les transferències d'emergència i les difícils condicions macroeconòmiques, projecta que la pobresa (USD 5,5 per dia) augmenti a 4,7 % i el coeficient de desigualtat de Gini ho faci a 0,46 aquest any. No s'espera que es retorni al nivell previ a la pandèmia a mig termini.

El Departament d'Acció Social es crea per resolució exempta n.1328 de febrer de 2011. Els principals objectius de la creació d'aquest departament serien assolir una adequada coordinació en la derivació de beneficis de tres programes centrals: Fondo Social Presidente de la República, Fondo ORASMI refugio de inmigrantes i Pensiones de Gracia.

L'acció social es aquella que afecta la conducta d'altres persones, aportant sentit a qui la realitza. El terme acció social és entès des de l'àmbit sociològic i té la finalitat de promoure la conducta humana, perquè una o diverses persones puguin utilitzar-la per a produir un cert fet.

Un cop emmarcat l'aspecte en general del "perquè" d'aquest article, parlaré de l'àmbit on he encaminat la majoria de la meua vocació i les tasques professionals durant més de trenta anys: l'àmbit de les drogadependències.

A Xile, les drogues de més consum, segons la informació que he pogut constatar, serien en primer lloc la marihuana, seguida per la cocaïna,

pasta base, alcohol, tabac, inhalants, èxtasis, tranquil·litzants, metamfetamines, esteroides i estimulants. Cal fer esment que el tabac i l'alcohol són les substàncies de més consum entre els estudiants.

Els joves xilens presenten un índex de consum de marihuana, de fàrmacs tranquil·litzants i de cocaïna superior al de tot el continent. Aquesta seria la conclusió de les darreres dades que s'han elaborat al país. D'acord amb aquests estudis, un de cada tres adolescents d'entre 13 i 17 anys va declarar haver consumit marihuana, mentre que el 64% va assegurar haver-se embriagat al darrer mes. El consum de drogues i alcohol entre els joves va augmentar en substàncies com la marihuana en un 30,9%; de fàrmacs tranquil·litzants, en un 8,6 %; de tabac, en un 4,3%; de cocaïna, en un 3%, i de pasta base, en un 1,4%. Existeix la preocupació real que Xile se situa al primer lloc a Llatinoamèrica en l'ús de drogues; segons Carlos Charme, director de Senda "tenemos que hacer un llamado serio a que el debate sobre este problema sea sobre la base de argumentos serios y no desde la opinión". Com quasi sempre es perden en paraules i poques accions.

Voldria donar-vos una guia del consum entre estudiants. Per quan arriben als 12 anys, dos terços dels joves han provat l'alcohol; al voltant de la meitat dels alumnes d'entre 12 a 15 anys manifesten haver consumit marihuana; al voltant dels 9 a 13 anys consumeixen tabac i per finalitzar aquest panorama, prop de 2 de cada 10 joves de 17 anys reporten fer ús de medicaments sense receptes mèdiques homologades. Cal tenir en compte que Xile és el segon país del món amb un índex més alt de suïcidis juvenils.

Tot intentant entendre aquests comportaments, durant aquest període de vivència al país he mantingut moltes converses amb joves i els he sentit dir, amb tristesa i impotència, que un dels factors determinants d'aquestes actituds, seria bàsicament el desencís, la manca d'il·lusions vers el seu futur, la manca de recursos atractius per a un oci i lleure adequats, així com d'infraestructures i opcions vàlides per a ells. Un exemple força significatiu: un noi o una noia quan deixa la infantesa, aquí la situariem en general als 13 anys, i entra a la difícil etapa de l'adolescència, passa d'immediat a prendre actituds, decisions i accions, prematures, d'adults i en molts casos pressionades o bé influenciades pel seu entorn d'iguals, i per cobrir les carències d'afectivitat (malgrat que el valor família/clan està molt arrelat en aquest país, no existeix, de facto, cap mena de comunicació, o molt poca i superficial, en l'àmbit familiar), necessitat d'acceptació, cultura heretada, manca d'alternatives, etc. Què passa, doncs? Es crea el pololeo o pololear, que seria el fet de tenir una parella... I aquí la maternitat d'adolescents s'ha convertit en un fet socialment normalitzat i acceptat. Les conseqüències són l'abandonament dels estudis, la recerca d'una feina inexistent, traslladar la responsabilitat de la criatura als pares o avis... noves parelles... Conclusió: frustració i, en molts casos, se supleixen les mancances amb elements placebo que molt fàcilment et poden portar i et porten a àmbits del foment de les socioaddiccions.

Un dia, farà uns mesos, a partir d'una informació que va arribar a mans de la meua dona, se'm va proposar implicar-me a nivell de voluntariat en un centre d'atenció a persones amb problemes d'addicció a les drogues i a oferir la meua experiència per tal de fer xerrades, tallers o allò que ells mateixos em poguessin demanar. Dit i fet. Em vaig posar en contacte amb aquella associació i en una setmana vaig començar a prendre contacte amb una població de 10 usuaris en fase de rehabilitació, que en aquest centre, per regla general, dura uns 14 mesos, segons els casos concrets. Tots eren homes d'edats entre els 22 i els 50 anys, amb un historial de dependències de molts anys. El centre es diu *Resiliencia* i el porten una directora (familiar d'un antic usuari), amb certa formació administrativa i un psicòleg a hores, fent de referent professional. De sobte em vaig veure transportat com si fos en un túnel del temps als anys 80, on el sistema d'atenció i rehabilitació consistia en agrupar un cert nombre d'usuaris, viure en una "granja terapèutica" a l'ús, treball de jardineria i *labor* teràpia, i tot amanit amb un treball de reconversió personal per via de la religió: *Dios nos salva*. No us recorden alguna cosa aquestes pràctiques? Expressions tals com ara "*permiso para entrar en el círculo*" per poder accedir a un espai, categories militars com ésser el sergent qui porta la "direcció" del dia, parlar tot el dia sobre drogues i d'allò dolent que els ha fet anar per la vida... No han evolucionat ni s'han adaptat a les necessitats ni a la realitat actual. Només s'ha d'actuar per a mantenir l'abstinència i deixar a Déu la inserció social i laboral. Per la meua part, intento aportar la meua experiència com a educador i psicòleg realitzant tallers d'habilitats socials, xerrades de conscienciació per fer front a una inserció social i laboral amb prou garanties i, com no, muntant una obra de teatre per aquest Nadal oberta al veïnatge i a les famílies. Res, intento ser ésser un referent proper i que descobreixin eines per aconseguir un futur millor i amb salut.

Esperant que aquesta epístola us hagi pogut situar una mica millor vers aquest meravellós país anomenat Xile. ●

MÈXIC. L'ACOLLIMENT FAMILIAR ACABAT DE NÉIXER. PONTS DE COL·LABORACIÓ PER AJUDAR-LO A CRÉIXER

Javier Garcia, educador social, col·legiat 2148, psicòleg i mediador familiar. Soci cofundador i responsable del Servei Terapèutic Associació Cel Obert. Coordinador del Servei d'Adopcions de l'Espai Sistèmic i Humanista.

El passat mes de maig vaig ser convidat a Tijuana, Mèxic, per la *Comunidad Educativa Semillero*, un meravellós projecte educatiu i social. Vaig anar a impartir un taller sobre el treball d'origens en adopció que ofereixo habitualment per a famílies adoptives i d'acollida i per a professionals que vulguin aprofundir en aquests temes i en les conseqüències de l'adversitat durant les primeres etapes evolutives. Em van proposar de fer supervisió a equips que treballen a diferents *casas hogares* (l'equivalent als centres d'acollida o residencials d'aquí) i alhora compartir experiències amb els directors d'aquests centres, per tal de començar a establir llaços que permetin futures col·laboracions amb equips tècnics de Catalunya i de manera especial amb el CEESC, per tal de poder aportar la nostra experiència d'anys en el camp de l'atenció educativa a nens i nenes que no poden conviure amb la seva família d'origen.

La sensació que em queda després del meu viatge és que hi ha molta feina a fer i alhora moltes dificultats a nivell estructural per arribar a aplicar la nostra experiència al treball de les persones que es dediquen tant a la cura dels infants institucionalitzats com als professionals que treballen en el món de l'acolliment familiar.

De fet a Mèxic no existeix la figura de l'educador/a social com a tal i, molt menys, la formació universitària. Les persones que fan d'educadors són sovint voluntaris, o nois i noies -més aviat noies- que van passar pel centre d'acollida com a infants i que no tenen un altre lloc al seu món que la casa on van créixer. Em van comentar algunes responsables de les *casas hogares* que van assistir al taller i a les supervisions, que de vegades el que exigeixen com a requisit per poder fer d'educadores és el fet de ser mares. És a dir, a nivell professional poques vegades es demanen uns requisits mínims de formació o d'experiència laboral.

Val a dir que les persones amb què vaig poder parlar coincideixen en fer una àmplia divisió en dos tipus de centres: les *casas hogares*, que parteixen d'iniciatives privades, sovint de caire religiós, a les quals se'ls demanen resultats, però no tenen una guia de bones pràctiques ni un seguiment de l'estat físic i emocional dels infants. I, d'altra banda, els centres gestionats directament pels governs que, segons les fonts que he consultat, solen estar massificats i disposen de recursos molt limitats. Sembla doncs que els privats funcionen molt millor que els públics i mostren més interès en canviar les coses, en apostar pel tema de la formació professional i alguns mostren un alt nivell d'implicació tant en resoldre les situacions legals dels infants com en la preocupació pel seu estat més emocional. A la part nord del país, en estats fronterers, hi ha molta cultura del sistema de protecció americà, que dona força llibertat d'actuació als responsables dels centres, els quals, haig de dir, s'han mostrat molt actius en les supervisions que vaig coordinar per tal d'obrir ponts de col·laboració amb nosaltres. Vull destacar els estats fronterers de Nuevo León, Chihuahua i Sonora, perquè tinc la sensació que marquen pautes educatives i estructurals que serveixen de referència a d'altres iniciatives.

Una de les grans obsessions d'aquests centres privats és la de poder treballar pel retorn de l'infant amb la seva família d'origen o bé que marxi acollit en el menor temps possible. L'acolliment comença de manera oficial l'any 2013, malgrat que de manera natural s'ha fet sempre i es continua fent de molt diverses maneres. Actualment està regulat en uns 15 estats del país. Val a dir que el fet que no s'hagi consolidat la cultura de l'acolliment en el país fa que sovint quan hi ha canvis de govern, els nous mandataris apliquen maneres diferents de treballar i fins i tot de vegades no li atorguen cap importància

al projecte, un fet que ha provocat en més d'una ocasió la desaparició de la reglamentació per l'acolliment familiar i, en conseqüència, dels equips encarregats de dur-lo a terme. Així doncs, no en tots els estats on es va iniciar l'acolliment reglat s'ha mantingut.

Sembla una percepció unànime que les entitats d'iniciativa privada presenten un major grau de qualitat i de continuïtat, ja que la seva subsistència no depèn tant de la subvenció dels estats i solen comptar amb més recursos econòmics, que els permeten no solament una millor atenció als infants que protegeixen, sinó també poder tenir una mirada oberta a projectes que millorin la formació de les persones que treballen als seus centres. En aquest sentit, des del CEESC podríem tenir una porta d'entrada a col·laborar amb aquestes entitats per tal d'incidir en la millora dels acolliments familiars als estats on està implementat.

M'he trobat amb una realitat molt diversa. A les reunions mantingudes hi ha hagut responsables de *casas hogares* molt i molt interessats en saber la nostra experiència en acolliment i en traslladar-la als seus professionals, en demanar maneres de poder oferir des de Catalunya formacions que permetin millorar l'actuació amb els infants, tant dins dels centres on conviuen com amb el seguiment de les famílies que tenen infants acollits a casa seva.

En general, l'avaluació de les famílies acollidores és molt poc exigent, sovint dona la sensació que l'objectiu és el de col·locar els infants i poder-se'n despreocupar. És normal, hi ha molts nens a *casas hogares*, sovint massificades, sense poder rebre l'atenció necessària per al seu desenvolupament.

Sembla que hi ha poca confiança en els equips de seguiment de l'acolliment, segurament per la manca d'experiència i el mínim suport institucional que reben. Aquesta desconfiança dificulta que famílies s'ofereixin a acollir i facilita que algunes ho facin com a adopció encoberta. És un món desconegut per als professionals, molts d'ells arriben a treballar sense una experiència prèvia en tractar poblacions tan vulnerables i a més molts es troben que no hi ha una estructura formada que els doni suport.

Com ja he comentat, a Mèxic no existeix la figura professional de l'educador/a social. De fet, quan vaig explicar la figura dels educadors socials a Catalunya dins dels diferents recursos socials, i sobretot el fet que l'educació social sigui una formació universitària, part dels directors i directores que participaren del taller i la supervisió em van mostrar un gran interès en poder col·laborar perquè es reconegui la tasca de les persones que tenen cura dels infants en centres de Mèxic i puguin accedir a una formació de qualitat, que tingui present les conseqüències de l'adversitat en les primeres etapes de la vida i l'expressió d'aquesta història en la conducta dels infants.

M'he trobat un panorama molt divers i en molts casos caòtic, però també he pogut compartir amb persones que estan totalment implicades en sortir endavant, que volen aprofitar aquest moment de consciència, de la necessitat de fer coses diferents, d'escoltar propostes que venen de fora. Sento que és un bon moment per descobrir formes d'intervenció des de la nostra experiència i per suposat una oportunitat d'aprendre nosaltres d'ells, que amb pocs recursos i una estructura que encara s'està construint, treballen per aconseguir una vida millor per als seus infants.

A Mèxic també hi ha una estructura per acompanyar professionalment i tècnicament les famílies. També aquí queda un tema de formació als equips tècnics.

El seguiment a les famílies es limita a un contacte entre 4 o 6 mesos. Els projectes privats donen un seguiment molt diferent, fins a contactes quinzenals amb els acollidors. Les visites amb la família biològica es donen també de manera molt variada. El plantejament és similar al de Catalunya. La llei és semblant a la nostra, però la seva aplicació és molt variada en funció dels recursos disponibles.

M'ha cridat l'atenció que l'equivalent dels nostres EAIA a Mèxic s'anomenin "equipos de maltrato"; treballen amb les famílies d'origen dels nens i nenes, sovint en situacions crítiques de difícil accés.

Ha estat una petita aproximació a la realitat del treball social amb infants a Mèxic. Sento que pot ser interessant obrir finestres per mirar aquesta realitat i poder oferir un cop de mà per enriquir-nos tots plegats. ●

PUBLICACIONS D'INTERÈS

LA TRANSVERSALITAT A L'ÀMBIT COMUNITARI. EL PROGRAMA DE PREVENCIÓ I MEDIACIÓ COMUNITÀRIA A CATALUNYA. DEL CONCEPTE A LA REALITAT

Coord.: Robert Gimeno i Anna Novella

Edita: Departament de Justícia

Nova publicació, resultat del treball fet en el marc del *Programa de suport a la prevenció de la delinqüència juvenil i a la mediació comunitària*. L'objectiu del Programa és col·laborar amb els ajuntaments i els consells comarcals per donar-los suport en relació amb l'abordatge de les transgressions i problemàtiques relacionades amb la conflictivitat protagonitzada per adolescents i joves, i ajudar així a prevenir la delinqüència juvenil.

La transversalitat, com a opció metodològica inherent al treball comunitari, té efectes directes sobre el desenvolupament de la prevenció: es creen les condicions favorables per generar desenvolupament en la comunitat i fomentar les accions de caire preventiu, creant iniciatives que millorin la convivència i tinguin efectes beneficiosos tant per a la població atesa com per als professionals mateixos. El capítol tercer recull diverses aportacions que representen les iniciatives de transversalitat que han sorgit en diverses localitats i que volen ser testimonis de la diversitat de fórmules que pot tenir el treball realitzat a l'àmbit local.

TEIXINT COMPLICITATS. METODOLOGIES DE SUPORT A LA PREVENCIÓ

Coord.: Ana Nogueras i Robert Gimeno

Programa Compartim

Prevenció és un concepte extremadament simple que pressuposa que determinades actuacions en el present poden estalviar-nos problemes en el futur. És, sens dubte, un dels termes més utilitzats en l'àmbit del treball social i, en concret, en l'àmbit de la justícia juvenil. Però no sempre un concepte simple té una aplicació pràctica senzilla. Malgrat això, el *Programa de prevenció i mediació comunitària* constitueix en si mateix un intent voluntariós per abordar actuacions preventives efectives. Es tracta d'un programa especialitzat, de suport als municipis i consells comarcals, per donar resposta a problemes relacionats amb conflictes on els joves tenen un paper rellevant.

El llibre *Teixint complicitats. Metodologies de suport a la prevenció* recull tots aquests aspectes, mostra quina és la realitat actual del Programa i el camí que ha recorregut per arribar fins aquí. L'objectiu del llibre és posar a l'abast de tots els que treballen i han de gestionar els conflictes, en l'àmbit local, les eines que s'han mostrat útils per obrir noves vies d'intervenció en la tasca comunitària ●

TASTETS DE LLENGUA

NOMÉS SÍ ÉS SÍ

Aquest darrer mes de maig el Centre de Terminologia TERMCAT ens ha ofert un nou recull terminològic que podeu consultar en línia (en teniu la referència al final de l'article): *Terminologia del consentiment sexual*.

Sembla que el recull s'hauria de reduir a dos termes: *sí* i *no*, però en aquest diccionari hi trobareu una seixantena de termes relacionats amb el tema que ens ocupa. Tot i que molts conceptes ja comptaven amb formes catalanes, s'ha fet un esforç per desfer ambigüitats i aclarir sentits. A més, un dels objectius del diccionari és posar nom i definició als delictes sexuals, que poden variar força segons els països i les cultures.

A tall d'exemple, hi podreu consultar termes com *coerció sexual*, *edat de consentiment sexual* (16 anys a l'Estat espanyol), *llum de gas* (un tipus de maltractament psicològic), *pornovenjança* (considerada delictes), *sèxting* ('pràctica sexual consistent a enviar missatges de text o imatges de contingut sexual explícit a través del telèfon mòbil o d'altres dispositius electrònics') o *xantatge sexual*.

A més, s'ha elaborat una infografia interactiva (referència al final de l'article) amb els termes clau del consens i el consentiment sexual que, tal com podem llegir en la presentació, vol ser "un material clau per entendre que només Sí és Sí i

que qualsevol pràctica sexual ha de ser voluntària, segura, desitjada, consensuada i lliure de violències masculines". Molt útil per compartir digitalment o per projectar en dinàmiques de grup.

A la infografia, hi trobareu expressions com ara *consens sexual*, *llibertat sexual*, *assertivitat sexual*, *consentiment entusiasta*, *relació consensuada*, *sexe consentit* o *indemnitat sexual*. Tots aquests termes estan enllaçats al diccionari i, per tant, a la definició, a les notes explicatives (si n'hi ha) i a les formes equivalents en castellà, francès i anglès.

En un espai tan reduït com aquest no podem fer-vos arribar tots els termes ni les seves definicions. Per això, no deixeu de consultar el diccionari en línia i la infografia si voleu aprofundir-hi, val molt la pena!

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA.
Terminologia del consentiment sexual [en línia].
Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2022. (Diccionaris en Línia)

<http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/302/>

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *Només sí és sí: els termes del consens i el consentiment sexual* [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2020. 1 infografia.

<https://www.termcat.cat/ca/recursos/productes-multimedia/nomes-els-termes-del-consens-i->

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

Retorn amb oportunitats

Programa per a la recuperació de talent jove

Retorn amb Oportunitats és una iniciativa impulsada per l'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa i el Departament de Joventut, per tal de recuperar el talent jove que ha emigrat en els darrers anys degut a la crisi econòmica.

Durant l'última dècada, Barcelona ha perdut, temporalment o definitivament, una part dels seus joves amb més qualificació. Persones que han demostrat valentia i capacitat per superar barreres amb la decisió d'emigrar i sortir de la seva zona de confort, i a les quals l'experiència internacional ha fet millorar a nivell personal i professional. Aquests joves són, ara per ara, professionals amb valor afegit (capacitat d'adaptació, riquesa idiomàtica i coneixement del mercat internacional).

A qui va dirigit:

- A persones joves d'entre 16 i 35 anys.
- Residents a l'estranger durant almenys 12 mesos.
- Si ja han tornat, que el retorn s'hagi produït en els darrers mesos degut a la crisi sanitària.
- Vinculades amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El programa es divideix en tres eixos de treball:

- 1. Mediació laboral** (Barcelona Activa): accions d'orientació i suport en la recerca de feina i prospecció d'empreses.
- 2. Consultes administratives** (Dept. Joventut): consultes i assessoraments especialitzats en drets laborals, formació, habitatge i tràmits administratius.
- 3. Emprenedoria** (Barcelona Activa): sessions informatives, formació, assessorament en el pla d'empresa.

Retorn amb Oportunitats contempla una sèrie d'objectius que s'aniran assolint durant tot el procés de retorn; des del moment en què el jove pren la decisió de retornar i es posa en contacte amb el programa fins a l'acollida a la ciutat de Barcelona.

Objectius:

- Incentivar el retorn a Barcelona en les millors condicions.
- Sensibilitzar les empreses sobre els avantatges de contractar professionals amb experiència internacional.
- Tutoritzar joves en la recerca d'oportunitats laborals d'acord amb la seva titulació i competències.
- Fomentar l'emprenedoria per a les persones que tornen a través d'un acompanyament personalitzat.
- Acompanyar de forma integral la persona jove en el seu retorn a Barcelona i afavorir la seva integració al territori.
- Facilitar la realització de consultes relacionades amb el retorn.
- Posar en contacte les persones que volen tornar amb les administracions públiques.
- Promoure Barcelona com a ciutat de talent.

COM VA SORGIR

Retorn amb Oportunitats **va arrencar durant el primer trimestre de 2020, definint els serveis a prestar i creant una plataforma tecnològica per a la seva execució.** La situació d'emergència sanitària produïda el març de 2020 va afectar-ne directament el retorn, impeding els desplaçaments i dificultant la

recerca de feina. No obstant, el desig de retornar, que ja existia abans de la situació pandèmica, ha augmentat i s'ha accelerat a causa de les conseqüències emocionals, socials i familiars que ha comportat la situació.

El programa pilot Retorn amb Oportunitats **va començar al setembre de 2020 amb la prestació dels serveis** de mediació laboral (a càrrec de Barcelona Activa), assessoria per al retorn (a càrrec del Departament de Joventut del Ajuntament de Barcelona) i amb la incorporació pròxima del servei d'emprenedoria (a càrrec de Barcelona Activa). En l'actualitat, Retorn amb Oportunitats compta amb la participació de 132 joves que, o bé han tornat a Barcelona, o bé ho faran pròximament.

Amb els serveis que ofereix Retorn amb Oportunitats, els joves reben eines per a desenvolupar un projecte de vida a Barcelona. La mediació laboral i l'assessorament sobre habitatge, fiscalitat i altres necessitats derivades d'un trasllat suposa **una xarxa de seguretat per als joves, un acompanyament constant** durant el procés no només de trasllat, també d'instal·lació i d'arrelament a la ciutat.

Si tens fins a 35 anys i vius a l'estranger o ja has retornat i vols participar en el programa, entra a <https://retornamboportunitats.barcelona.ca/candidato/register>, omple el formulari i ens posarem en contacte amb tu. Bon retorn! ●

Més informació sobre el programa a:

<https://retornamboportunitats.barcelona/>

EL DRET A L'ASSISTÈNCIA JURÍDICA GRATUÏTA: REQUISITS I PROCEDIMENT

IACTA, Cooperativa d'assessorament jurídic i de transformació social.

Els articles 24 i 25 de la Constitució consagren el dret a la tutela judicial efectiva, el qual inclou el dret a la tutela efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels drets i interessos legítims i a ser defensat i assistit per un lletrat. Per a fer efectiu aquest, és a dir, per tal que tota la ciutadania pugui exercir els seus drets amb independència dels seus recursos materials, l'article 119 de la Constitució estableix que "la justícia serà gratuïta quan la llei ho disposi i, en qualsevol cas, per a aquells que acreditin insuficiència de recursos per a litigar".

El dret a l'assistència jurídica gratuïta es troba desenvolupat a la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta. D'acord amb l'article 2, tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta: els espanyols, els nacionals dels altres estats membres de la Unió Europea i els estrangers que estiguin a Espanya, les entitats gestores i serveis comuns de la Seguretat Social, en tot cas i algunes persones jurídiques, com les associacions d'utilitat pública i les fundacions, quan acreditin insuficiència de recursos per litigar. Ara bé, el requisit de la insuficiència de recursos no s'exigeix sempre. Efectivament, dintre de la jurisdicció social, és a dir, dintre de l'àmbit del dret laboral i de la Seguretat Social, tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta totes les persones treballadores i beneficiàries del sistema de Seguretat Social. És a dir, només pel fet de treballar, haver treballat o ser beneficiaris de la Seguretat Social, tenim dret a l'assistència jurídica gratuïta. En l'àmbit penal, el requisit d'insuficiència de recursos tampoc s'exigeix quan estem davant

de víctimes de violència de gènere, de terrorisme i de tràfic d'éssers humans, així com als menors d'edat i persones amb discapacitat necessitades de protecció especial quan siguin víctimes de delictes de lesions, maltractament habitual, delictes contra la llibertat i contra la llibertat i indemnitat sexuals; tampoc s'exigeix a les víctimes d'accidents que acreditin seqüeles permanents, quan l'objecte del litigi sigui la reclamació d'indemnització pels danys personals i morals soferts, ni a les associacions que tinguin com a finalitat la promoció i defensa dels drets de les víctimes del terrorisme. Finalment, en els litigis transfronterers en matèria civil i mercantil, les persones físiques tenen dret a l'assistència jurídica en els termes regulats al capítol VIII de la llei.

Com a regla general, el dret inclou la defensa en judici i no pas les fases administratives prèvies al judici -per exemple, una reclamació prèvia contra la denegació del dret a l'atur- amb les següents excepcions: les conciliacions prèvies en dret laboral o -en determinats procediments de l'ordre contenciós administratiu- on el dret dels ciutadans estrangers que acreditin insuficiència de recursos per litigar s'estén també a la fase administrativa en els procediments que puguin portar a la denegació de la seva entrada a Espanya, a la seva devolució o expulsió del territori espanyol, i en tots els procediments en matèria d'asil.

I què entenem per insuficiència de recursos? Quan s'exigeix aquest requisit a les persones físiques, aquestes han d'acreditar que disposen

d'uns ingressos econòmics bruts -computats anualment- inferiors a dues vegades l'IPREM vigent en el moment de la sol·licitud, quan es tracti de persones no integrades en cap unitat familiar; dues vegades i mitja l'IPREM vigent, quan es tracti de persones integrades en una unitat familiar amb menys de quatre membres, o tres vegades l'IPREM, quan la persona estigui integrada en una unitat familiar de quatre o més membres. Cal ressaltar que s'equiparen als cònjuges les parelles de fet constituïdes de conformitat amb els requisits que els siguin exigibles i que els mitjans econòmics s'han de valorar individualment quan el sol·licitant acrediti l'existència d'interessos familiars contraposats en el litigi per al qual se sol·licita l'assistència -per exemple, per un divorci.

Pel que fa al procediment per al reconeixement del dret, el primer pas serà dirigir-nos al Servei d'Orientació Jurídica (SOJ) on presentarem la sol·licitud i documentació per acreditar els requisits. Els col·legis de l'advocacia organitzen de formes diferents els SOJ: per exemple, mentre a Terrassa s'ha de demanar cita prèvia per a qualsevol mena de procediment, a Barcelona no serà necessària la cita prèvia si hem rebut una citació judicial, notificació administrativa o requeriment, si ens trobem en una situació de violència de gènere o dintre de l'àmbit familiar, si ens trobem en una situació en la qual existeix risc per a una persona menor d'edat o si la consulta està relacionada amb el dret laboral o amb la Seguretat Social. Una forma ràpida d'obtenir aquesta informació és entrar al web dels col·legis professionals.

Presentada la sol·licitud, dintre del termini de 15 dies, el col·legi professional designarà provisionalment un advocat o advocada, el qual podrà començar a treballar en el cas en qüestió. El col·legi professional traslladarà l'expedient a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta, òrgan que es pronunciarà sobre el reconeixement definitiu. Si, finalment, se'ns nega el dret a l'assistència jurídica gratuïta, haurem d'abonar a la persona professional designada els honoraris per la feina feta. En qualsevol cas, tenim dret a recórrer la resolució denegatòria del dret.

Els i les professionals que ens assignen són els advocats i advocades adscrits als serveis de justícia gratuïta dels col·legis professionals; aquesta adscripció es fa per especialitats. Quan parlem d'un advocat o advocada "d'ofici" estem parlant d'aquests professionals. Ara bé, "torn d'ofici" i "justícia gratuïta" no són conceptes equivalents. La persona professional designada pel col·legi formarà part del torn d'ofici, però només ens assistirà i representarà gratuïtament si se'ns reconeix el benefici de l'assistència jurídica gratuïta. En cas contrari haurem d'abonar els honoraris corresponents. Ara bé, quant a la "gratuïtat" dels serveis prestats per la persona designada, hem de fer les següents precisions freqüentment desconegudes: per una banda, si com a resultat del procediment ens condemnen a pagar les costes de la part contrària -qüestió que varia molt en funció de l'àmbit del dret-, la regla general és l'exempció del pagament a la persona beneficiària de l'assistència jurídica gratuïta sempre que, durant els tres anys següents a la finalització del procediment, no millorin substancialment les condicions econòmiques que van justificar el reconeixement del dret. Per una altra banda, si com a resultat del procediment la persona beneficiària del dret té un guany econòmic, el professional designat podrà cobrar honoraris fins al límit d'una tercera part de la quantitat i, si escau, retornar al seu col·legi professional la remuneració percebuda pels tràmits realitzats.

En definitiva, l'assistència jurídica gratuïta és un dret de la ciutadania, l'accés al qual s'organitza a través dels col·legis professionals de l'advocacia. Si bé existeix un imaginari segons el qual és millor assessorar-se amb un advocat o advocada de pagament que sol·licitar un d'ofici, el torn està ple de professionals compromesos amb els drets de les persones. I davant d'una mala experiència, sempre tenim la possibilitat de presentar una queixa i, en determinades condicions, sol·licitar un canvi d'advocat o advocada. ●

CONeixEMENT I DISCURS PROFESSIONAL

En aquesta secció de la web recollim les relatories de les activitats realitzades pel CEESC a l'entorn de determinats temes d'interès professional. Aquí us fem un recull dels darrers materials publicats.

Com combatre i treballar com a educadores o educadors socials, entre rumors, estereotips i prejudicis?

Vídeo i relatoria de la Càpsula en què la Cèlia Premat va analitzar i identificar els processos de creació de rumors, estereotips, prejudicis i la seva relació amb les diverses formes de discriminació simbòlica i estructural, per tal de comprendre com operen els diferents sistemes d'opressió de forma interseccional: edatisme, gènere, religions i creences, LGTBI, cos, etc.

3a Jornada #ESrural: "L'educació social i l'educació ambiental"

Vídeo de la Jornada en què es van posar en diàleg tres projectes d'educació ambiental, amb voluntat socioeducativa, a partir de les diverses mirades professionals. El debat ens va portar a identificar els llocs de confluència entre l'educació ambiental i l'educació social.

Com acull Barcelona? El paper del SAIER davant les persones en situació de refugi

Vídeo i relatoria de la Càpsula en què en Xavier Cubells, director de Serveis d'Immigració i Refugi de l'Ajuntament de Barcelona, ens va presentar la tasca del SAIER, el Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats, que ofereix informació i assessorament gratuït sobre refugi, emigració, immigració i retorn voluntari als ciutadans i ciutadanes que viuen a Barcelona. ●

AL BLOG DEL CEESC

12 de maig. Guies per a la intervenció en infància i adolescència en casos de revelació de violència sexual

Compartim les guies per a la intervenció en infància i adolescència en casos de revelació de violència sexual, editades pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil, un material que pot ser molt útil per a professionals que treballen amb infants i adolescents.

15 de juny. Entrevista a Laura Xamaní, del projecte "Fem pinya, fem barri", guanyador de la convocatòria del CEESC

Entrevistem Laura Xamaní, educadora social i col·legiada amb qui parlem de la seva feina a la Coordinadora d'Entitats

de Poble Sec i del projecte "Fem pinya, fem barri", la proposta guanyadora de la Convocatòria 2021 d'Ajuts a Iniciatives Socials i Projectes Especials Covid-19.

29 de juny. L'Economia Blava Solidària: una construcció mediterrània

L'educador social Julio Martínez escriu sobre els reptes a què fa front l'Economia Social i Solidària per ser un veritable agent impulsor clau i "transversal" davant dels grans desafiaments socials, ambientals i econòmics la guerra a Ucraïna i de la resta de guerres. ●

Recupera les publicacions del blog a ceesc.blogspot.com/

L'EDUCADORA SOCIAL MISTERIOSA

EL MÉS MAL CALÇAT, EL SABATER!

La calor ja ha arribat. El nostre cervell comença a pensar en terrassetes. I en aquests espais és quan ens trobem amb els altres i fem llargues sobretaulas en què surten reflexions d'allò més interessants. En elles parlem de la feina, ens expliquem les "catacumbes" de cada empresa i, quan tornem a casa, pensem: "quina sort que tinc" o "més val savi conegut que boig per conèixer".

Des de fa temps, quan parlo amb companys i companyes m'adono que treballar en una organització social no és fàcil, que totes elles tenen algun problema, que alguns professionals no estan satisfets o que viuen en ambients de treball incòmodes.

Nosaltres som agents de transformació, de canvi, i facilitem la millora. La nostra funció és acompanyar les persones a partir de generar un bon vincle i un ambient còmode i amable. Però, com és que alguns vivim en ambients de treball que són el contrari del que estem acostumats a generar?

Hi ha serveis socials en els quals predomina el mal ambient, la competència, les maliances, on les direccions no aposten pels professionals o a l'inrevés... Tot això genera malestar, cansament i, fins i tot, provoca que professionals valuosos marxin de les empreses per "salvar" la seva salut mental i física. Com pot ser?

Si som promotors i generadors de benestar hauríem de ser els més "sans", els que practiquem amb l'exemple. Què fa que no ho fem? Com és que les nostres organitzacions no són laboratoris d'espais de qualitat de vida? La nostra feina és complicada i, moltes vegades, poc agradable, per què ens ho fem difícil? Estem dedicant molt de temps a ajudar els altres, per què no ens ajudem a nosaltres?

Per pensar-hi! ●

VIST A # LES XARXES

creando.educacionsocial

VIDA DE UNA educadora social

@SERRAXX

Quant més siguem, més força tindrem. Us esperem per seguir lluitant per la professió a @ceesc_cat. Suma't com amic o com a col·legiada. Totes sumem!

#sumemesalescola

Traducir Tweet

ceesc_cat @ceesc_cat · 19 jul.

"Des del CEESC han valorat molt positivament que es mantinguin aquestes places(...) Malgrat això, recorden que el que el sistema escolar demana és una presència "estable i estructural" de la figura dels educadors socials a "tots els centres", i no només als de màxima complexitat" [twitter.com/socialpuntcat/...](https://twitter.com/socialpuntcat/)

=POSAELSOU

@Posaelsou

Som la campanya que estaves esperant 😊 Farta de no veure el sou a les ofertes laborals del sector social? Comparteix i canviem-ho! #Posaelsou

Traducir Tweet

Social i solidari?
No m'amaguis el salari!

#Posaelsou

PAISATGES DE PONENT I JORNADA #ESRURAL

El dia 10 de juny va ser una data especial per al CEESC ja que en un mateix dia i en una mateixa ruta va celebrar dos actes importants per al Col·legi.

En primer lloc, els Sèniors del CEESC celebraven el seu 10è aniversari amb una ruta que ens va dur a conèixer dos dels projectes més transformadors de Ponent: el **Gargar de Penelles** i la **Cooperativa L'Olivera**.

En primer lloc, a Penelles vam veure un reportatge sobre el Gargar Festival de Murals i d'Art Rural, una proposta artística innovadora per dinamitzar un poble que patia feia anys l'ombra de la despoblació. Durant el passeig pel poble vam conèixer més a fons la història del festival així com les petites històries que s'amaguen en alguns dels murals que fan d'aquest petit poble de La Noguera un llenç. Després de dinar, el grup es va dirigir cap a la Cooperativa L'Olivera a Vallbona de les Monges on

vam conèixer de prop aquest projecte que, amb la seva visió transversal, ha fet compatible la inclusió social amb l'elaboració de productes d'origen i d'alta qualitat. L'Olivera és una cooperativa de treball i d'iniciativa social que cultiva vinyes i oliveres i elabora vins i olis ecològics incorporant persones amb discapacitat o diversitat funcional en tot el procés, al servei d'un projecte comú.

A la mateixa població de Vallbona vam assistir a la tercera jornada del projecte del CEESC, #ESRural - L'Educació Social en entorns rurals que sota el títol "**L'educació social i l'educació ambiental**" va posar en diàleg tres projectes d'educació ambiental, amb voluntat socioeducativa, a partir de les diverses mirades professionals.

Els participants al debat van ser **Xavier Pedro** del Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans (GEPEC), **Miriam Solé**, que treballa a l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Mollerussa i és educadora referent del Consell de Participació Adolescent de Mollerussa i **Enric Morera**, que coordina Espais Naturals de Ponent.

Per al debat també ens van acompanyar **Roser Pont**, vocal de Ponent del Col·legi Oficial d'Ambientòlegs de Catalunya (COAMB), **Marina Barroso**, membre de la junta de la Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA), i **Julio Martínez**, expert en economia blava i membre del grup Sèniors del CEESC.

El debat ens va portar a identificar els **llocs de confluència entre l'educació ambiental i l'educació social**. I és que els tres projectes que es van presentar treballen en la dicotomia entre

aquestes dues professions, una centrada més en la natura i el medi ambient i l'altra, en les persones. Així es va parlar de la **necessitat de crear xarxa a nivell multidisciplinari**, per tal de sumar experteses, reconeixent el potencial de cadascú, i de la importància de la professionalització i de la posada en valor dels coneixements de cada disciplina.

També es va parlar del repte actual, en el moment de **crisi social i ambiental en què ens trobem**. I de la manca d'autoestima que es dona en alguns territoris cap al seu entorn. D'aquí la necessitat de treballar primer amb les persones. **"No podem arribar al medi ambient si no passem abans per les persones"**. Concretant així la necessitat de canviar el model, revertir la situació perquè la societat, els ciutadans, siguin els primers interessats en mantenir el seu entorn. ●

V CONGRÉS DE SERVEIS SOCIALS BÀSICS I ESPECIALITZATS

NAVEGAR (avançant) en els marges de la intervenció social

Un cop acabat i tancat el IV Congrés, que es va celebrar a Girona el 16 i 17 de setembre de 2021, el CEESC assumeix la secretaria tècnica de la cinquena edició que tindrà lloc l'any 2024, amb un acte precongressual, l'any 2023.

Des del 1997, en què es van organitzar les primeres Jornades, hem millorat i aprofundit en aquest espai que oferim bianualment als professionals dels Serveis Socials Bàsics i Especialitzats. Som un referent per als professionals d'àmbit local de Catalunya i som, també, un espai de formació permanent per a les figures professionals que configuren els equips de Serveis Socials Bàsics i Especialitzats: professionals de la pedagogia, del treball social, de la psicologia i de l'educació social.

Partint de les propostes de l'avaluació del IV Congrés, hem començat a dibuixar una primera proposta de projecte per al V Congrés que ara compartim amb vosaltres.

OBJECTIUS DEL CONGRÉS

Generals:

- Recuperar la mirada crítica per part dels professionals del propi sistema. Volem un Congrés que interpel·li els professionals.
- Reforçar la part científica i de recerca en l'espai de Congrés: els conceptes de *mètode, de procés i d'avaluació d'impacte* en la intervenció social.

Per als congressistes:

- El Congrés ha d'aportar-los vivències, coneixements, així com implicar-los activament en els reptes de futur que en puguin sorgir.
- Volem que els i les congressistes gaudeixin de:
  - Espais per a la participació activa en la construcció del discurs compartit.
  - Sentir-se part de l'exercici de transformació que es proposa i del dibuix de futur.
  - Moments i experiències significatius (ON i OFF programa).
  - Conèixer com es fa la recerca (models, metodologies).
  - Conèixer recerques que s'estan fent actualment en matèria de SSB.
  - Reflexionar al respecte de l'ètica professional.

METODOLOGIA

- Volem comptar amb **persones expertes** que situïn cadascun dels temes en clau de present i apuntin perspectives de futur; persones **que visquin el Congrés** en tot el seu recorregut (com a encàrrec) i n'acompanyin els debats (no simples conferenciantes).
- Espais específics de treball i construcció de discurs, amb **metodologies diverses, innovadores** i que esdevinguin referències també per a la feina quotidiana (amb persones facilitadores).
- El contingut que cada dia ens oferiran els diferents ponents, s'aprofundirà en format de **grups de treball** que ens proporcionaran conclusions finals respecte a la nostra relació amb l'ètica i amb la ciència, i que ens facilitarà el document de conclusions finals del Congrés.

DATES

Abans del Congrés, el Precongrés

Previsió: Abril - Maig 2023

Durada: mitja jornada

És un acte en què es presenta el Congrés. Generalment se n'acompanya la presentació amb una conferència relacionada amb el lema del Congrés. Per a aquesta edició, però, ens agradaria poder fer un tipus d'acte diferent; pensarem plegats entre els comitès quin format pot tenir. D'entrada es tenia la intenció d'incloure-hi la cultura o fer-la servir per tal que ens ajudi a reflexionar.

Pensem el Congrés per a l'any 2024

Previsió: Març - Abril 2024

Durada: dos dies i mig

UBICACIÓ

Fins al II Congrés de Serveis Socials es van fer totes les jornades i congressos a la ciutat de Barcelona. Per al III Congrés ens vam desplaçar a l'Hospitalet de Llobregat i el IV Congrés el vam fer a Girona. Per a aquest V Congrés volem tornar a l'Àrea Metropolitana, on es concentra un gran número de professionals.

Voldríem tenir un espai central on fer els plenaris i poder fer ús dels recursos del territori per a accions de petit format. Ens agradaria poder integrar el Congrés a la ciutat on es realitzi i donar un espai a les entitats i recursos autòctons. ●

| PUBLICITAT

Postgrau
Atenció psicològica i acció comunitària, feminismes i LGTBIQ+

Inscripcions obertes
www.postgradopsifeminismo.com

el safareig | UNIVERSITAT DE BARCELONA Facultat de Psicologia | Fundació Josep Finestres UNIVERSITAT DE BARCELONA | Diputació Barcelona

| DESCOMPTES

UOC Universitat Oberta de Catalunya

10% de descompte a tota la oferta formativa de la UOC (graus, màsters universitaris, formació de postgrau, idiomes, cursos professionalitzadors, etc.) per a col·legiats i col·legiades del CEESC.

GRIMALDI LINES

Grimaldi Lines i Tramed

Descompte del 12% en la compra de connexions marítimes de Grimaldi a Itàlia, Sardenya, Grècia, Sicília i Tunísia. S'aplicarà un 10% de descompte en connexions marítimes des de / a Cagliari / Napoli / Palermo; Civitavecchia / Càller / Arbatax.

Descompte del 20% sobre la millor tarifa disponible, a les rutes Península Balears i Interinsulars Balears

necessitarem
tota la nostra
FORÇA!

#DiaES 2022
CEESC

#DIAES2022

**Col·legieu-vos i organitzeu-vos,
perquè necessitem tota la nostra força**

Per al lema del Dia Internacional de l'Educació Social 2022 ens hem inspirat en la frase d'Antonio Gramsci¹:

“Instruïu-vos, perquè necessitem tota la nostra intel·ligència. emocioneu-vos, perquè necessitem tot el nostre entusiasme. Organitzeu-vos, perquè necessitem tota la nostra força”.

A final del curs 2021/22, diferents fets ens han reafirmat en què l'única manera d'ubicar l'Educació Social allí on toca és en la defensa de la professió des d'una organització efectiva i amb recursos. Ho hem comprovat, per exemple, amb l'anunci del Departament d'Educació sobre la continuïtat de les 75 places d'educador/a social als centres educatius i l'ampliació a 10 places més. O el canvi de model que ja s'està gestant en el si de la Taula del Pacte Nacional de Salut Mental de Catalunya, de la qual formem part, amb l'objectiu de potenciar l'atenció social i comunitària. Es tracta de dues reivindicacions ja històriques dutes a terme des dels col·lectius professionals d'educació social i escola i salut mental del CEESC.

En una professió com la nostra, des dels diferents àmbits on els professionals de l'educació social som presents i fent costat a les persones i col·lectius amb què treballem, se'ns presentaran reptes de futur en els quals el CEESC podrà tenir un paper important. Sense anar més lluny, en els propers mesos tenim per davant la construcció de la proposta definitiva de la Llei del Tercer Sector, el seguiment de l'elaboració del Llibre Blanc dels Serveis Socials i l'organització del V Congrés de Serveis Socials Bàsics i Especialitzats, tot un repte!

Per poder fer tota aquesta feina de manera efectiva, cal assumir responsabilitats i actuar amb disciplina sobre les tasques. I per tenir recursos, cal tenir una massa social, cal col·legiar-se. **Sí, com més siguem, més força tindrem!**

Enguany, el #DiaES 2022 vol posar el punt de mira en la necessitat de col·legiar-nos i d'organitzar-nos per ampliar les perspectives i la mirada de l'educació social allí on encara no hi és o no hi té la veu que hauria de tenir. I per enfortir la professió allà on ara es troba debilitada.

I sense oblidar un dels objectius que ens vam marcar des del CEESC quan vam començar a celebrar el #DiaES tot just farà 10 anys: **reconèixer totes les educadores i els educadors socials i la feina que fem en els diferents àmbits on estem presents.**

Programa d'activitats:

28 de setembre, a les 9.30 h

EncapsuladES especial d'inici de curs. Dues entrevistes en directe des del compte d'Instagram del CEESC.

29 de setembre, a les 18.00 h

Celebrem i construïm professió. Vuitè any de l'acte de reconeixement a estudiants amb millors TFG i expedients. Se celebrarà simultàniament a les seus del CEESC de Lleida, Tarragona, Barcelona, Girona i Tortosa.

30 de setembre

Com es construeix l'ètica aplicada, amb **Begoña Román**. Un acte organitzat pel Comitè d'Ètica del CEESC. Se celebrarà a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés-URL i s'emetrà per streaming.

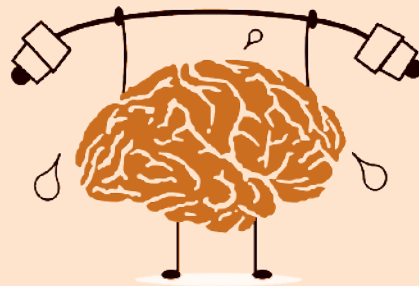
2 d'octubre - #DiaES

Il·luminem Catalunya d'Educació Social. Diversos municipis de Catalunya il·luminaran de blau les façanes i edificis públics en motiu del Dia Internacional de l'Educació Social.

Carnaval de Blogs. Els blogs del món de l'Educació Social reflexionen al voltant de la col·legiació i de l'organització en la nostra professió. ●

1. Escriptor, polític i filòsof italià. Un dels fundadors del Partit Comunista Italià.

CATÀLEG DE CÀPSULES

PRESENCIAL: **Una nova mirada sistèmica per a professionals de l'educació, la mediació i el treball social**

Dijous, 22 de setembre, a les 18.30 h.
Seu del CEESC a Barcelona

Una nova mirada sistèmica per a professionals de l'educació, la mediació i el treball social permet, descriu i entén diversos tipus i nivells de fenòmens que s'esdevenen en els processos educatius d'emancipació de persones amb dificultats socials, així com en els contextos on aquests passen: la llar, la diversa tipologia de residències i l'escola.

La persona en si és un sistema que participa, al seu torn, d'un altre sistema familiar que l'inclou i que el determina. I, alhora, interfereix i és interferit pels diferents sistemes en què participarà durant la seva vida, les persones que els configuren i els sistemes a què aquestes persones pertanyen.

En aquesta Càpsula centrarem l'atenció en la qualitat de la configuració sistèmica impregnada al més profund de tots els sistemes que formen part del món de la persona en qüestió, a fi d'acompanyar-la a excel·lir en el seu procés d'ensenyament-aprenentatge-emancipació, accedint a la millor versió de si mateixa.

A càrrec de: Carme Monegal Mirambell,
fundadora i directora de TÀLEM Escola de Vida.

#EncapsuladES d'inici de curs

Dimecres, 28 de setembre, a les 9:30h
Al compte d'Instagram del CEESC

L'EncapsuladES torna amb un programa especial d'inici de curs i de les activitats del Dia Internacional de l'Educació Social.

Parlarem amb **Sílvia Lobera**, *educadora social i membre de l'Institut Gestalt sobre la regulació emocional en l'acompanyament educatiu i assistencial.* I amb en **Marc Queralt**, *president del CEESC*, per saber una mica més sobre el programa d'activitats del Dia Internacional de l'Educació Social i sobre quins aspectes posarà més èmfasi el Col·legi durant aquest curs.

ON LINE: **Envelliment i diversitat funcional**

Dimecres, 26 d'octubre, a les 17.00 h

La diversitat funcional o discapacitat intel·lectual és una realitat que envolta una part de la població, la qual afecta tant les persones que la pateixen com els seus familiars.

La Comunitat Els Avets forma part de la Federació Internacional de les Comunitats de l'Arca, que vetlla per aquestes persones adultes amb diversitat funcional intel·lectual per mitjà de dues llars residencials situades a Moià (els Avets i l'Olivera), un centre de Teràpia Ocupacional, el Servei d'Atenció a la Vida Independent i també el servei de Fundació Tutelar.

Gran part dels residents de la Comunitat Els Avets se situen dins la franja de l'edat de l'envelliment, aspecte que

fa augmentar exponencialment la dependència que necessiten. En aquesta Càpsula, membres de l'equip tècnic d'aquest centre ens explicaran la realitat d'aquestes persones, les situacions en què es troben, la tasca que elaboren pel benestar d'aquestes persones i per l'envelliment actiu i especialment l'acompanyament que es fa sempre que es pot fins als seus darrers dies, quan la voluntat de la persona i les atencions que requereix poden assumir-se des d'aquest tipus de servei.

A càrrec de: Esther Herráiz, *treballadora social i educadora social amb 25 anys d'experiència a l'associació Rusc i Avets.*

ON LINE: **L'ús del català en l'atenció social**

Dijous, 3 de novembre, a les 18.00 h

Amb quina llengua ens adrecem, els educadors socials, a les persones que atenem? És indiferent, la llengua a què optem, o dotem la intervenció d'un plus socioeducatiu quan la fem en català? Per què?

En aquesta Càpsula debatem sobre educació, vicle, drets, tabús i prejudicis al voltant de criteris socials i educatius favorables a l'ús del català per part del professional en entorns vulnerables. I tot des de la defensa que educador i educand poden conversar en llengües diferents des de l'entesa, el respecte, la comoditat i el vicle, en una societat multilingüe on cada llengua és font d'oportunitats.

A càrrec de: Gerard Escriche, Selma Bargalló, Mar Mateu, Maica Rafecas,
educadores socials. **Moderadora: Maria Plana**, *filòloga.* ●

FULL INFORMATIU

ESCOLA

SERVEIS SOCIALS

DEFENSA

PROFESSIONAL

#ESRURAL

#DIAES

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

SEU SOCIAL

Aragó, 141-143, 4
08015 Barcelona
Tel. 934 521 008
ceesc@ceesc.cat

GIRONA

Ibèria, 4, baixos
17005 Girona
Tel. 972 249 276
girona@ceesc.cat

CAMP DE TARRAGONA

Pau Claris, 2
43005 Tarragona
Tel. 977 104 081
tarragona@ceesc.cat

TERRES DE L'EBRE

Ramón Berenguer IV, 11
43500 Tortosa
Tel. 977 770 177
terresdelebre@ceesc.cat

LLEIDA

Rambla Ferran, 32
25007 Lleida
Tel. 973 289 434
lleida@ceesc.cat

